

Klinko a Kompit kráľ

Kompit kráľovej krajine bola jedna dedina a v tej dedine býval otec a mal troch synov, z ktorých nemohlo nič byť. Vyviedol ich raz do hory, aby ich skúsil, z ktorého by predsa čo vystalo. Ak tak chodia po tej hore, zazrie najstarší krivý hrb a zavolá:

„Ej, otec, čiže by tento hrb súci bol na bahry!“ „No dobre,“ povie otec, „z teba bude kolesár.“ Stredný syn zazrie o chvíľku javor a zavolá: „Ej, otec, čiže by to boli za korytá z tohto javora!“ „No dobre,“ povie otec, „z teba bude korytár.“ Napokon zazrel aj najmladší mladú plánku jablone a zavola:

„Ej, otec, páčte len na tú plánku, ja si ju vysekám, budeže to za posekanec!“

„Len na čo by ti bol posekanec?“ vraví otec. „Vari len nepustíš sa s ním po zboji?“

„A trebárs aj po zboji!“ riekol syn a hneď si aj vysekal ten posekanec.

Otec tých dvoch dal hneď na tie remeslá. Na druhú jar i tento najmladší odšal z plánky svoj posekanec, obielil a opálil ho – a šiel tiež po svojom remesle. Po akých tam chodníčkoch chodil, po takých chodil, dost' na tom, že v podjeseň už zasa prikvitol milý Klinko – lebo ho tak volali – do domu, že on už aj naďalej ta vyžije zo svojho remesla.

Začul o tom voľač aj Kompit kráľ, akému to remeslu vyučil sa náš Klinko. Dal ho zavolať pred seba a tento aj smelo postavil sa pred neho.

„Ty, Klinko,“ hovorí mu, „či je to pravda, že ty dal si sa po zboji?“

„A už to si zas vyprosím za slovo,“ odpovedal Klinko. „Po zboji nedal som sa ešte, ale vyučil som sa aj tomu.“

„Hm, hm,“ pokrútil kráľ hlavou, „a či rozumieš sa do svojho remesla?“

„Ako by som sa nerozumel? Skúste, ak chcete.“

„No ved' aj to som si umienil, že ťa skúsím. A preto, hľaďže, dnes moji rátať i orú pod ozimné na štyroch voloch; ak im dva predné voly ukradneš a žiadnemu neublížiš, nuž sú tvoje; ak ale nie, posadím ťa ako zbojníka, keď raz priznal si sa k tomu remeslu, do chládku a potom nahľadiš sa, kedy na božie svetlo vykukneš.“

Dobre; stávka stála.

Nachytil si Klinko čiernych kurčiat po dedine a ukryl sa milým ratajom vedľa role do chrasti. Ako dôjdu s brázdou k úkrytu, vypustí pred nich tie kurence.

„Aha, mladé drozdy! Aha, mladé drozdy!“ volali rataji a pustili sa kurence po chrasti chytať.

Klinko zatiaľ vyšiel z kruhu, dvom predným volom odrezal chvosty a zadným vopchal do pyskov; odpál okyptené a nezastavil sa s nimi iba doma v chlieve. Ratajom klepli ústa naprázdno, bo kurence rozutekali sa a pokryli sa im po chrasti. Ale ešte len keď vrátili sa k záprahu, dobre od divu neskapali. Ved' ti tu zadným volom iba chvosty predných z pyskov trčali! Hneď bežali ako bez duše k pánovi, že to raz inak byť nemôže, iba že tie zadné voly ta zjedli predný záprah, že keď o chvíľku dobehli, už iba chvosty z neho v pyskoch omáľali.

„Veru zjedli vám váš rozum, ak ste si ho prv dakde neprepili,“ rečie kráľ. „Či som vám neodkázal, že Klinko príde predné voly ukrásť, a vy predsa dali ste sa mu takto ošvábiť?! – No ale už je pozde o tom i reči trať,“ dokladal, keď rozmyslel sa. „Ved' ho my na druhý raz spopáckame, keď raz pustil sa do toho!“

Voly boli Klinkove, ale čože? Kráľ ho znovu dal zavolať pred seba.

„Ty, Klinko,“ rečie „to nebol žiaden kunšt s tými volmi, ale ak mi do rána neodvláčiš všetko zbožie z toku, čo tam majú moji mlackovia na hŕbe vymlátané, nuž jednako len ta dostaneš sa, kde je pre takých vtáčikov, ako si ty, najlepšie miesto.“

Klinko podvolil sa znovu a kráľ prihrozil žatým mlackom svojim, aby žeby celú noc nespali a Klinka cepami dobili, ak by ukázal sa.

Mlatci nespali; dobre si oči nevyježili, tak striehli na všetky strany. Raz prikráda sa im voľač, všetkým činom ako Klinko, z boku do kúta na tok a prsto ku hŕbe. Hej, nelenili tí! Pochytili cepy a cupilupy! cupilupy! kadiaľ zachytili po hlave, čo nohách, po drieku; dunelo to ani na dáke bamble. No, nehlo to viac ani nohou ani rukou. Keď mu už tak odzvonili, ľahli si a spali do bieleho rána ako bezpeční. Ráno hŕba zbožia fuč! Či ju zmok odvláčil, či ju do povetria uchytilo? A to šibal Klinko bol doma tie voly na výsoľ zabil a iba bamble z nich poukrúcal do povriesel na podobu chlapa a v svojich šatách im podstrčil. Presvedčili sa i sami, na čo to mlátili a tam to ani povedať netreba, že kým spali, Klinko hvízdajúc vo vreciach odvláčil celú hŕbu zbožia. Mal už k mäsu aj na chleba!

Ale kráľ Kompit pomyslel si aj teraz:

„Počkaj, šelma, nepríde ti tak ľahko! Musím ťa privábiť do domu.“ Dal Klinka zavolať a povedal mu:

„Alebo ti pôjde už teraz o kožu, alebo si vykradneš všetku moju slaninu. Pozri, tu údi sa v kochu!“

Klinko si to naozaj obzrel a odišiel. Kráľ ale postavil hneď zvečera stráž pod' koch a prikázal, aby si nabili na ostro a strieľali, ak by najmenšie v kochu šustlo.

Milí ostrostrelci naozaj striehli a raz aj počujú, že sústa sa voľač dolu kochom a urobí „jaj“! Traja hneď vystrelili hore kochom a to len vyfúklo, akoby para z neho vyletela a zmlelo sa dolu kochom, tam im odgeglo pred nohy ako bezdušné telo. Na výstrel dopálil hneď z izby sám kráľ so svetlom. Prizrú sa na bezdušného Klinka – a ono ti tu gajdy s prestreleným, vyfúknutým temľovom; bo to gajdy nastrojil Klinko zvrchu do komína, tie to zjajkli, keď o steny pritlačil sa nafúkaný temľov, tie i paru zo seba vyfúkli, keď ich prestrelili. Títo posvietia hore do kochu, už zatiaľ slanina fuč! Už Klinko dakde doma oblizoval si prsty od masninky. Hneď kráľ i posielal z druhej strany domu na strechu

chytat' zbojníka. Tam im Klinko iba prázdny pristavený reber zanechal. Mohli si už len zaspievať: „Aknáhle sa zmrkne, hneď slanina sfrkne – i sadlo.“ Klinko naozaj mal aj s otcom na zimu omasty dost'!

Mrzelo Kompit kráľa; ale ešte raz chcel skúsiť, ako by poráтал sa s Klinkom sám. Dobre. Mal Kompit pri dvore husárov a tí už len vyučení boli striežt', či vo vojne, či kdekoľvek a nemohol by ich prekabátiť vari ani sám čert. Každému držal po sedlovom a tí by radšej boli dali oko si vyklať ako o koňa prísť. Na týchto už cele uistil a ubezpečil sa kráľ, a preto Klinkovi len toľko povedal:

„Ej Klinko, Klinko, ty si predsa len pes! Ale ak ty ešte tejto noci môjmu najprednejšiemu husárovi neukradneš koňa z maštale, nuž ťa dám rozštvrtiť. O toľké veci si ma už priniesol!“

Tomu ale najprednejšiemu husárovi prihrozil: „Ty, hľaďže, ak ty dáš ukrásť si toho koňa, ty mi naveky peši chodiť budeš za druhými!“

Ej, tu už išlo husárovi o poctivosť. Tento teda rozostavil stráže pred vráta, pred maštale, do každého kúta v maštali po troch; ešte jeden musel koňa za kantár držať a druhý za chvost a sám prednák sadol si na koňa, že by nahľadel sa, kto by mu koňa ukradol, keď na ňom bude sedieť. Tak tí už len s vytiahnutými šablami a s karábínami na pleciah striehli na psa Klinka.

Večierkom ide si tadiaľ voliaký kramár s trakáčom.

„Stoj, chlape, čo to vezieš?“ pristavila ho varta.

„Ach, nuž, čože by? Trocha slivovičky, trocha borovičky v týchto dvoch súdočkoch. A veru prepust'ťe ma, bo musím ešte dnes na susednú dedinu domov a bojím sa potme, aby ma pes Klinko neozbíjal.“

„A či ty poznáš Klinka?“

„Že či ho poznám? Ved' vari celé noci píjal u mňa aj s kamarátmi, kým učil sa svojmu remeslu. Len by som rád kožu mu zodriet', bo čo celý rok napil, za všetko ma iba s tým odbavil, že mi zaplatí na ostatné fašiangy.“

„Hop, chlape, tak sme my kamaráti!“ pristavila ho varta naozaj a nedali sa mu ani hnúť, kým od svojho prednáka nedoniesli heslo.

A tu heslo také, aby kramár zatiahol dnu, že im aspoň Klinka pozná, ak by došiel s kamarátmi; bo tu že len Klinka samého treba spopáckať. Kramár vzpieral sa ešte, ale tí strhli mu traky zo šije a hybaj so všetkým dnu do maštale na psa Klinka čakať.

Klinko nechodil. Nebolo mu treba, keď už tam bol. Ale staval sa ako nie ten a len čakal, kým to daromné streženie a vyčkávanie naozaj nedomrzelo všetkých. Raz im povie:

„Chlapci, ale sme my blázni! Takto mať z čoho a neužiť!“

„A veru pravdu máš,“ povie sám vrchnák. „Tu zmyšľiem sa o hlade a smäde na tom koni. Daj za sklenku!“

Kramár dal za sklenku tuhého nápoja; ale keď po sklenke vypili a chlapi sa rozjarili, potom už sklenka naháňala sklenku. Kým polnoc prišla, chrápali tí už každý v svojom kúte a ten na tom koni colingal sa z boka na bok, dobre že nespadol a krk si nevyslopil. No a to si náš kramár nechcel na svedomie vziať, preto potíšku priniesol truhlicu, posadil toho z toho koňa na ňu a popriväzoval ho povrieslami, aby nestala sa mu nijaká nehoda. Ešte aj tomu, čo kantár držal, no aj tomu, čo mal chvost v ruke, zastrčil po povriesle do rúk. S tým na koníka vysadol sám a odcvával preč pekne po husársky. Mali tí na čo podívať sa, keď ráno popretierali oči!

„Klinko, Klinko, ty si šelma podkovaná! S tebou iba aby peklo dalo sa na skusy! Ostaňme radšej každý pri svojom,“ hovoril ráno kráľ, keď presvedčil sa, ako si to Klinko pekne navliekol i proti tým jeho husárom.

Ale ono to skoro prišlo aj na tie skusy so samým peklom. Kompit kráľovi nezadlho skapala jediná dcéra a že ju vraj čerti uniesli. Naprosil sa Klinkovi aj vo tri vrhy, aby mu ju z toho pekla ukradol. Ale tento už teraz nič, iba keď kráľ vyhlásil, že tomu dá svoju dievku za ženu, kto ju z toho pekla vyvedie. Vtedy Klinko vypýtal si od neho kriedu, čo by vo troje písala, tri funty temianu a tri tehly a s tým pošiel.

Do pekla ako prišiel, urobil okolo seba kráž s tou trojitou kriedou, zakadil temianom a rozostavoval tie tehly. Náhle čerti temian zavoňali, hneď zhľkli sa okolo neho:

„Klinko, čo tu chceš, čo tu kadíš?“

„A ved' vidíte, kostol staviam a kadím si, aby ste vopred znali, ako to bude, keď kňazia budú kadit' vám tu pod nos.“

Čertom len tak kýchalo sa od temiana, nemohli to zdržať, nie to ešte dopustiť, aby im tam dakto kostol staval.

„Jaj, Klinko, nestavaj! Radšej ti dáme, čo chceš.“

„No, ved' vy blázni, hneď ste mali vedieť, po čo som prišiel. Dajte mi von pánovu paničku!“

Doviedli mu tam akési dievča bez ruky.

„Ach, vy osli, či sa ja dám s takým odpraviť!“ riekol Klinko a kadil ešte tuhšie a staval ten kostol.

Doviedli mu zasa druhé dievča bez nohy.

„Ach, vy hovädá, vy,“ osopil sa Klinko na nich. „Dáte mi dúškom tú spravodlivú?“

Čerti mu tam ku krážu postrkali dvanásť rovnakých paničiek a len čo mu zavreš'ali:

„Vyberaj si, ktorá ti je!“ a už utekali v druhú stranu pekla, lebo tam pre temian obstať nemohli.

Klinko iba pozeral sa po paničkách: všetkým prskalo sa od temianu, iba tej pokonnej nie. Tú si vzal a šiel vo meno božie von s ňou. Ide, ide

horami, dolami; dobehne za ním prvý čert.

„Stoj, Klinko, panička nie tvoja!“

„A čiže by bola?“

„Toho, kto skôr dobehne a stratí sa za tým vrchom.“

„No dobre, bratku, ale ja som ti nie roveň; ja som od dlhej chôdze už ustatý; tamto pod lieskou môj mladší brat vydýchaný. Poklop na kruh a ubehuj sa s tým!“

Čert pobúchal na kruh, z kruha vyskočil zajac a kým čert spamätal sa, už ten bol za vrchom.

Ide ďalej horami, dolami; dobehne druhý čert za ním.

„Stoj, Klinko, panička nie tvoja!“

„A čiže by bola?“

„Toho, kto druhého o zem hodí.“

„Vari šalieš, žeby ja pasoval sa s tebou, čo konám cestu i ta i naspäť a ty len sem. Ja som ukonaný; ale tam, kadiaľ si vyšiel pod zápoľou môj starší brat. Pasuj sa s tým!“

Čert pod' pod zápoľu! A tam starý medveď privítal ho dlabami a hodil ním, že iba nad dierou pekla zastavil sa, ak nebodaj aj nezmlal sa tadnu.

Ide ďalej horami, dolami; dobehne za ním tretí čert.

„Stoj, Klinko, panička nie tvoja!“

„A čiže by bola?“

„Toho, kto hlasnejšie zahvízdne.“

Čert zahvízdol, až vršky stromov otriasli sa a hen siedma hora ohlásila sa mu. Klinko počne po hore chodiť a mladé brezy vytínať.

„Čo to vytínaš?“ opytuje sa čert.

„Musím najprv sebe a paničke, potom ale aj celému peklu hlavy zahužviť, aby neroztrieskali sa, keď zahvízdam. Len krúť, brachu, húžvy, ak chceš, aby skôr bolo!“

Uľakol sa čert toho a nechal Klinka tam.

Klinko potom šťastne došiel i s paničkou až do domu. Kráľ ako sľúbil, tak mu ju dal za ženu a s ňou aj polovicu panstva. Klinko zavesil svoje remeslo na klince, keď len Kompit kráľovu dcéru dostal a keď už radšej mal čo obhajovať, ako takto kupovať za päť prstov šiest dľaň.